

Finanssivalvonta

FIVA 1/01.00/2018

Sijoituspalvelujen toiminnan järjestäminen ja menettelytavat

Finanssiala ry:n lausunto määräys- ja ohjekokoelman luonnoksesta "Sijoituspalvelujen toiminnan järjestäminen ja menettelytavat"

Finanssiala ry (FA) pitää Fivan MOK-luonnosta pitkälti MiFID2 -direktiivin täytäntöönpanodirektiivin sisällön ja tarkoituksen mukaisena. Kuitenkin erityisesti soveltamisalaa koskevat kohdat ovat hankala- ja raskaslukuisia ja niiden sisältö ja vastaavuus lainsäädännön kanssa tulee huolellisesti tarkistaa.

1 Yleisiä kommentteja kirjoitustavasta

Esimerkit määräystekstissä olisivat tervetulleita, sillä MOK on nyt kirjoitettu niin, että muodollisen implementointivaatimuksen lisäksi käytännön hyöty käyttäjälle jää vähäiseksi. Delegoidun direktiivin teksti on osittain hyvin vaikeasti kirjoitettu (esim. 13 artiklan 9 kohta, joka on MOK:issa 6 luvun kohta 29). Jos tekstin selkiyttäminen ei ole mahdollista, viittaus ESMA:n Q&A:han soveltuviin kohdissa olisi myös hyödyllinen.

ESMA:n ohjeidenantovaltuuden osalta viitataan asetukseen 1095/2010 (ESMA-asetus). Olisi käyttäjälle hyödyllisempää viitata ensisijaisesti siihen substanssisäätelyn artiklaan, jonka nojalla ohjeet on annettu (kuten on tehty MOK:issa 1/2018).

Tekninen kommentti ohjeen osien numerointitavasta:

Ohjeen osien nimeämistapa vaihtelee ohjeen eri osissa, ja tätä voisi yhtenäistää hahmottamisen helpottamiseksi. Ilmeisesti tarkoituksena olisi, että lukuja olisivat 1, 2, 3 jne. ja alalukuja olisivat 1.1, 4.2, jne. Esimerkiksi 1.1. viimeisessä kappaleessa kuitenkin todetaan "...muuta kuin 7.5. ja 8.4 luvuissa tarkoitettuja"... sekä kohdassa 4.1 (1) lukee "Lisäksi 4.4 lukua sovelletaan...", mutta kuitenkin kohta 4.2 (4) alkaa "Tämän alaluvun..".

Luku 9. Kumotut määräykset ja ohjeet: Standardit 1.3 ja 4.1 kumotaan. Epäselväksi jää, mitä tapahtuu Fivan suositukselle noudattaa standardia 1.3 myös muissa rahoitussektorin valvottavissa kuin ko. standardin suoran soveltamisalan mukaisissa valvottavissa. Entä suhde rahastoyhtiö-MOK:iin 3/2011? Standardissa 1.3 todetaan, että sitä sovelletaan "rahastoyhtiöihin määräykset ja ohjeet 3/2011 sijoitusrahastotoiminnan järjestäminen mukaisesti". Myös kumottavan standardin 4.1 kohdalla on vastaava epäselvyys.

2 Soveltamisala (kaikki luvut ja alaluvut)

Luku 4.1. Kohta 1), toinen lause: Soveltamisala on kirjoitettu epätarkasti. SipaL 7 luvun 7 § soveltuu ulkomaisen ETA-sijoituspalvelutyriksen sivuliikkeeseen. Eikö tämänkin pitäisi siten soveltua kokonaisuudessaan? Tämä jättää epäselväksi, miten 1 tason Artiklan 35 (8) kohta soveltuu Product Governance -säännöksiin (Artikla 16 (3) ja Artikla 24 (2)).

Luku 7.1. Kohta 1: Kohta 1): Alle kopioitu soveltamisalan muotoilu on kielellisesti erittäin epäselvä. Tätä lukemalla jää esim. epäselväksi sovelletaanko 4.2 – 4.4 lukuja kaikkiin rahastoyhtiöihin ja AIFM:hin. Tarkoitus on, että ei sovelleta ja kohdassa 1.1 se on todettakin, mutta myös määräysten luvuissa olevat soveltamisalat tulisi kirjoittaa kielellisesti täsmällisemmin.

Määre ”sijoituspalvelua tarjoaviin tai sijoitustoimintaa harjoittaviin” ei tässä kielellisesti viittaa rahastoyhtiöihin ja vaihtoehtorahastojen hoitajiin. Asiaa voisi auttaa lisäämällä vaihtoehtorahaston hoitajien eteen sanan ”ja”, jolloin määritelmä olisi hieman täsmällisempi. Kohdassa 5.1 (1) soveltamisala on kirjoitettu ehdottamallamme tavalla ja selkeämmin myös kohdissa 7.1 (1), 8.1 (1), 8.2 (5), 8.3 (9), 8.4 (13) ja 8.5 (17).

”4.1 Soveltamisala

(1) Tämän luvun 4.2-4.4 lukuja sovelletaan sijoituspalveluyrityksiin, sijoituspalvelua tarjoaviin tai sijoitustoimintaa harjoittaviin luottolaitoksiin, rahastoyhtiöihin, vaihtoehtorahastojen hoitajiin sekä ETA-alueen ulkopuolella toimiluvan saaneisiin sijoituspalveluyrityksiin ja sijoituspalvelua tarjoaviin tai sijoitustoimintaa harjoittaviin luottolaitoksiin, jotka tarjoavat Suomessa sijoituspalvelua tai harjoittavat sijoitustoimintaa sivuliikkeestä. Lisäksi 4.4 lukua sovelletaan soveltuvin osin myös ulkomaisten ETA-sijoituspalveluyritysten ja sijoituspalvelua tarjoavien tai sijoitustoimintaa harjoittavien ETA-luottolaitosten, ETA-rahastoyhtiöiden ja ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajien sivuliikkeisiin. Näistä palveluntarjoajista käytetään tässä luvussa termiä sijoituspalveluyritys tai rahoitusvälineen kehittäjä.”

Kohdassa 1 sekä muutamassa muussakin kohdassa käytetty termi ”sijoitustoimintaa harjoittava” on uusi eikä kielellisesti ohjaa ajatuksia oikeaan suuntaan. Koska termi on uusi, se olisi informatiivisista syistä syytä avata ohjeessa. Esimerkiksi sijoitustoimintaa harjoittava AIFM voi virheellisesti luulla määritelmän tarkoittavan sen harjoittamaa sijoitustoimintaa.

Luku 7.1. Kohta 2: Mitä tarkoitetaan sanalla ”muu kuin 1 kohdassa tarkoitettu ”? Tätä lukua sovelletaan myös silloin, kun sijoituspalveluyritys tai luottolaitos myy strukturoituja talletuksia tai tarjoaa niihin liittyvää sijoitusneuvontaa.

3 Rahoitusvälineitä kehittävien tuotehallintavelvoitteet

Luku 4.2. Kohta 5: Ehdotamme sanamuotoa: Sijoituspalveluyrityksen on vahvistettava menettelyt ja toimenpiteet sen varmistamiseksi, että rahoitusvälineiden kehittämisessä otetaan asianmukaisesti huomioon eturistiriitojen hallintaa koskevat vaatimukset, mukaan lukien palkitseminen. (eli seuraava lause poistetaan: Näiden on pidettävä sisällään palkitseminen).

Luku 4.2. Kohta 9: olisi toivottavaa, että määräykseen kirjattaisiin selvyuden vuoksi, että compliance-raportin voi tuottaa myös muu valvontatoiminto kuin compliance-toiminto. Rahoitusvälineitä ja jakelustrategioita koskevat tiedot ovat tuotehallintamenettelyä sovellettaessa syntyvää informaatiota. Tuoteraportointia koskeva vastuu voi yhtiöstä riippuen luontevasti sopia esimerkiksi riskienvalvontatoiminnolle, kun taas compliance-toiminnolla voisi olla valvontavastuu koko tuotehallintamenettelyn valvonnasta. Suomenkielinen käännös voi aiheuttaa virhetulkinnan, että kaikki tiedot kaikista tuotteista tulisi raportoida hallitukselle.

Englanninkielisestä (ja ruotsinkielisestä) versiosta näkee, että vaatimuksen voi täyttää antamalla tietoja tuotteista; ei siis tarvitse antaa täydellisesti "tiedot tuotteista".

Kohta 4.2. Kohta 12: Kohta 12: asiakaskohderyhmä, ei asiakohderyhmä.

4 Rahoitusvälineiden jakelijoiden tuotehallintavelvoitteet

Luku 4.3. Kohta 31: olisi toivottavaa, että määräykseen kirjattaisiin selvyyden vuoksi, että compliance-raportin voi tuottaa myös muu valvontatoiminto kuin compliance-toiminto. Rahoitusvälineitä ja jakelustrategioita koskevat tiedot ovat tuotehallintamenettelyä sovellettaessa syntyvää informaatiota. Tuoteraportointia koskeva vastuu voi yhtiöstä riippuen luontevasti sopia esimerkiksi riskienvalvontatoiminnolle, kun taas compliance-toiminnolla voisi olla valvontavastuu koko tuotehallintamenettelyn valvonnasta. Suomenkielinen käännös voi aiheuttaa virhetulkinnan, että kaikki tiedot kaikista tuotteista tulisi raportoida hallitukselle. Englanninkielisestä (ja ruotsinkielisestä) versiosta näkee, että vaatimuksen voi täyttää antamalla tietoja tuotteista; ei siis tarvitse antaa täydellisesti "tiedot tuotteista".

Luku 4.3. Kohta 33: ohjeen nimi puuttuu.

5 Omaisuudenhoitoon ja riippumattomaan sijoitusneuvontaan liittyvät kannustimet

Luku 6.2. Kohta 10: ensimmäisestä lauseesta tulee käydä ilmi selvästi, että kyseessä ei ole tyhjentävä luettelo.

Huom. Ruotsissa Finansinspektion ei ole sisällyttänyt näitä esimerkkejä ohjeistukseensa. Ehdotamme lisäystä "esimerkiksi" seuraavaan lauseeseen: SipaL:n 10 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuna oikeasuhtaisena palveluna suhteessa vastaanotettuihin kannustimiin pidetään lisäpalvelua tai korkeamman tasoista palvelua, kuten esimerkiksi.... (pallukkakohtainen luettelo alkaa tästä)

Luku 6.2. Kohta 10, toinen musta pallukka: ...tarjotaan lisäarvoa tuottavia välineitä, kuten puolueettomia tiedottamisvälineitä... Pitäisi olla sana "tiedonhankintavälineitä".

6 Tutkimuksiin liittyvät kannustimet

Luku 6.4. Kohta 25: Kohdassa pitäisi olla viittaus kohtaa 18 seuraavasti: 18 (b) kohdan b alakohdan mukaista tutkimusten hankintaa varten laadittavaa budjettia....

Luku 6.4. Kohta 28: Kohdan lauseen alun ennen a-kohtaa voisi muuttaa seuraavasti: Sijoituspalveluyrityksen on vahvistettava kirjallisissa toimintaperiaatteissa kaikki 18 (b) kohdan d alakohdan arvioinneissa käytetyt arviointiperiaatteet ja annettava ne asiakkaalle tiedoksi.

Sama kohta 28, toisen kappaleen viimeinen lause on epäselvä. Olisiko parempi muotoilu: Toimeksiantojen toteuttamista koskevien palvelujen maksut eivät saa vaikuttaa kyseisten muiden palvelujen tai etujen suorittamiseen eikä niiden suorittaminen saa olla riippuvainen toimeksiantojen toteuttamista koskevien palvelujen maksuista.

7 Sijoitusneuvontaa antavat henkilöt

Luku 7.2.2. Kohta 7: ensimmäisessä pallukkakohtassa olevassa toisessa lauseessa tulisi ESMAn ohjetta noudattaen lukea: ... kun neuvoja annetaan tavallista monimutkaisemmista tuotteista.”

Sama kohta 7: toisessa pallukkakohtassa tulisi lisätä sana "asiakkaalle":neuvojen ja muiden mahdollisten liitännäispalvelujen antamisesta asiakkaalle aiheutuvat kulut.

8 Pätevyys ja työkokemuksen vähimmäismäärä

Luku 7.4. Kohta 11: Kokemuksen (pätevyyden) kerryttämiseksi vaadittu työkokemus on kokoaikaiseksi muutettuna 1 vuosi. Mielestämme tulisi voida erotella erilaisissa tehtävissä toimivien henkilöiden vaadittu työkokemuksen määrä. Yksi vuotta voi olla sopiva sijoitusneuvontaa antavalle henkilöstölle, mutta sijoitustuotteista tietoja antavien henkilöiden osalta vaatimuksen tulisi voida olla alempiakin. ESMAn ohjeen vähimmäisohjeen taso on FA:n mielestä riittävä. Määräyksissä on kiinnitettävä huomiota siihen, että ESMAn ohjetta noudatetaan kyseessä olevaa toimintoa koskien oikeasuhtaisesti, eikä määräyksillä kasvateta sijoituspalveluita tarjoavien yritysten hallinnollista taakkaa ilman painavia perusteita.

Selvää ei myöskään ole, millainen työkokemus katsotaan soveltuvaksi kerryttämään pätevyyttä. Kaipaamme myös tarkennusta siihen, katkaiseeko esim. äitiysloma, vanhempainvapaa tai sairausloma kertymisen.

9 Tietämyksen ja pätevyyden puuttuminen

Luku 7.5. Kohta 13: Valvonnan alaisuudessa voi toimia enintään 2 vuoden ajan. Tätä tulisi pidentää siltä osin, kuin kyse on työkokemuksen (pätevyyden) hankkimisesta, koska tässä kohdassa ei puhuta kokoaikaiseksi muuttamisesta. Esimerkki: henkilö tulee opiskeluaikana kesätöihin. Hän saa kolmena kesänä 2 kk työkokemuksen sijoitusneuvontatehtävistä. Neljäntenä kesänä hän aloittaa täyspäiväisesti samoissa töissä. Hänellä on jo kasassa 6 kk täysipäiväiseksi muutettua työkokemusta ja enää puuttuisi 6 kk. Kuitenkin 2 vuoden raja tulee vastaan, ja niinpä hän ei voi laskea hyväkseen kuin 2 kk työkokemuksen edelliseltä vuodelta (jos sitäkään) ja on valvonnan alla 10 kk.

ESMAN asettama maksimi on 4 vuotta. MOK:issa tulisi määritellä kokemuksen hankkimisaika paremminkin siten, että kokemus (pätevyys) on hankittava kokoaikaiseksi muutettuna 2 vuoden aikana, kuitenkin viimeistään 4 kalenterivuoden aikana. Muutoin lisätään tarpeettomasti valvonnan järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia.

FINANSSIALA RY

Lea Mäntyniemi